

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Energiemarkt

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000003952069570000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/kgg

Datum 19 augustus 2025

Betreft Geannoteerde Agenda Energieraad (informeel) 4-5 september 2025

Ons kenmerk

DGKE-DE / 100571715

Bijlage(n)

1

Geachte Voorzitter,

Bijgevoegd vindt u de geannoteerde agenda voor de informele Energieraad van 4-5 september 2025 in Kopenhagen. Bijgaand deel ik ook het Nederlandse non-paper "Versnellen van de energietransitie met tijdelijke, beperkte stikstofdepositie" ter beïnvloeding van het beleid ten aanzien van de versnelling van vergunningverlening voor de bouw van duurzame energieprojecten met de Kamer.

Sophie Hermans
Minister van Klimaat en Groene Groei

Geannoteerde Agenda Energieraad (informeel) 4-5 september 2025

Op 4 en 5 september a.s. vindt in Kopenhagen, onder voorzitterschap van Denemarken, de informele Energieraad plaats. Op het moment van schrijven is de exacte agenda nog niet bekend en ontbreken de stukken die duiding geven aan de inhoud van de discussies nog. In ieder geval zal worden gesproken over energie-infrastructuur, in het licht van het door de Europese Commissie aangekondigde Europese pakket voor elektriciteitsnetten (European Grids Package), dat naar verwachting in het vierde kwartaal van 2025 zal worden gepubliceerd. Ook wordt een eerste gedachtewisseling over de toekomst van het Europese energiesysteem na 2030 georganiseerd, evenals een lunchsessie over de rol van de energiesector in het mogelijk maken van de digitale toekomst van de EU. Op een informele Energieraad vindt geen besluitvorming plaats. Naast deze onderwerpen zal Nederland het belang benadrukken van een stevig uitvoeringspakket (cf. motie Erkens¹) om structurele knelpunten in de energietransitie op te lossen.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Energiemarkt

Ons kenmerk
DGKE-DE / 100571715

European Grids Package

Het door de Europese Commissie aangekondigde European Grids Package heeft tot doel het elektriciteitsnet te versterken en beter te benutten om snelle elektrificatie te ondersteunen, (grensoverschrijdende) planning en ontwikkeling van energie-infrastructuurprojecten en interconnecties te verbeteren, vergunningsprocedures voor netten, hernieuwbare energie en opslag te stroomlijnen, en de weerbaarheid en interoperabiliteit van het Europese energienetwerk te versterken. De focus van het pakket zal liggen op elektriciteitsinfrastructuur, maar daarnaast zal het zich naar verwachting ook richten op waterstof- en CO₂-infrastructuur.

Nederland onderschrijft het belang van een goed geïntegreerde, toekomstbestendige en weerbare Europese energieinfrastructuur voor het behalen van de klimaat- en energiedoelstellingen, betaalbaarheid van energie en het borgen van de leveringszekerheid. Het kabinet steunt een ambitieuze inzet in het European Grids Package en een samenhangend pakket maatregelen die bijdragen aan het creëren van de juiste randvoorwaarden voor de verduurzaming van de Europese economie. Nederland kijkt uit naar de verdere uitwerking van de voorstellen bij de publicatie van het pakket later dit jaar en zal zich in de vervolgbesprekingen actief inzetten voor een effectief, uitvoerbaar en toekomstgericht kader voor de ontwikkeling van Europese energieinfrastructuur. Nederland zal benadrukken dat hoewel het bestaande Europese wetgevingskader bijdraagt aan marktintegratie en interconnectiviteit, verdere verbetering nodig is.

Nederland zal de Commissie vragen om een geharmoniseerde Europese aanpak van de hoge netkosten om de concurrentiekracht te versterken. De Commissie moet zorgen voor een sterkere harmonisatie van de methodologieën voor netwerktarieven om een gelijk speelveld te creëren voor de industriële sector en de ontwikkeling van nieuwe technologieën zoals elektrolyzers en batterijen. Harmonisatie van netwerktarieven past binnen de inzet op het Grids Package. Nederland zal de Commissie daarnaast vragen werk te maken van een doeltreffend mechanisme voor een eerlijke verdeling van kosten en baten van de aanleg van nieuwe infrastructuurprojecten op zee die meerdere lidstaten ten goede komen.

¹ Kamerstuk II 2023–24, 31 793, nr. 257

Nederland zal daarnaast pleiten voor vereenvoudiging en het stroomlijnen van vergunningsprocedures. In dit kader zal Nederland benoemen dat tijdelijke, beperkte stikstofdepositie bij de constructiefase van duurzame energieprojecten toegestaan dienen te worden via Europese regelgeving.² Verder zal Nederland aandacht vragen voor de ruimtelijke planning voor energieprojecten, met name op de Noordzee, waar de druk op de beschikbare ruimte snel toeneemt. Daarnaast zal Nederland de Commissie vragen om lidstaten te ondersteunen bij het aanpakken van netcongestie, het verkorten van de wachttijsten van nieuwe aansluitingen en richtsnoeren voor maatschappelijk prioriteren.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Energiemarkt

Ons kenmerk
DGKE-DE / 100571715

EU energiesysteem na 2030

Nederland verwelkomt de gedachtewisseling over het Europese energiesysteem na 2030. De toekomstige beleidsarchitectuur voor klimaat en energie na 2030 zal door de Commissie worden uitgewerkt nadat een besluit is genomen over het EU-klimaatdoel voor 2040, en zal door de Commissie in samenhang worden gezien met het versterken van het EU-concurrentievermogen. Volgens het voorstel van de Commissie voor wijziging van het EU-Klimaatwet (EU-Klimaatdoelstelling 2040) zal de Commissie bij de uitwerking van de voorstellen ook rekening houden met elementen als technologie-neutraliteit, simplificatie, kosteneffectiviteit, energie-zekerheid en -betaalbaarheid. Het EU-klimaatdoel voor 2040 staat niet op de agenda van de informele Energieraad, maar zal worden besproken op de extra Milieuraad van 18 september a.s. De Kamer zal via de gebruikelijke weg over dit voorstel en de Nederlandse inzet worden geïnformeerd middels het BNC-fiche.

In de discussie op de Energieraad zal Nederland het belang benadrukken van een geïntegreerde Europese aanpak, een goed werkende interne energiemarkt, ruimte voor innovatieve technologieën en industriële verduurzaming. Wat betreft EU-doelen voor energie na 2030 zal Nederland pleiten voor een gedegen impact assessment en een uitvoerbaar, flexibel, toekomstbestendig en consistent beleidskader, waarbij de benodigde emissiereductie richting klimaatneutraliteit gewaarborgd blijft. Ook moet de Commissie bij de uitwerking van de beleidsarchitectuur rekening houden met de betaalbaarheid van het energiesysteem, de impact op leveringszekerheid en een (mondiaal en intern) gelijk speelveld. Nederland zal daarnaast steun uitspreken voor het principe van technologie-neutraliteit zoals voorgesteld in de EU-Klimaatwet, waarbij de Nederlandse positie nader zal worden bepaald zodra de Commissie concrete voorstellen doet voor de verdere uitwerking van het principe. Het uitgangspunt daarbij is dat de wet- en regelgeving ruimte moet geven aan alle technieken die nodig zijn voor klimaatneutraliteit in 2050. Daarnaast benadrukt Nederland het belang van energiebesparing en het 'Energy Efficiency First'-principe, ook na 2030.

Rol energiesector in digitalisering EU

In lijn met het European Competitiveness Compass zet Nederland in op een 'geslaagde *twin transition*' voor het duurzaam concurrentievermogen van Nederland en de EU. Vanuit het Actieplan Duurzame Digitalisering³ werken diverse departementen samen aan het verduurzamen van de digitale sector, en het inzetten van digitalisering voor verduurzaming. Nederland verwelkomt dan ook deze discussie.

² Zie ook het non-paper bijgevoegd bij de Geannoteerde Agenda.

³ [Actieplan Duurzame Digitalisering | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

De energiesector speelt een cruciale rol in het faciliteren van de digitale transformatie binnen Europa. De groeiende vraag naar datacenters en digitale diensten vereist een betrouwbare en duurzame energievoorziening. Verdere groei van de digitale sector leidt tot een snel stijgende energiebehoefte en een vergroting van maatschappelijke uitdagingen, zoals netcongestie.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Energiemarkt

Ons kenmerk
DGKE-DE / 100571715

Tegelijkertijd is digitalisering een belangrijk middel voor een efficiënter, transparanter en flexibeler energiesysteem. Nederland zal het belang onderstrepen van data-gedreven oplossingen voor netcongestie, slimme meetinfrastructuur en interoperabiliteit tussen systemen. Daarbij moet digitalisering hand in hand gaan met stevige waarborgen voor cyberveiligheid, privacy en regie over (energie)data. Deze aspecten komen ook terug in de Actieagenda Digitalisering Energiesysteem. Deze actieagenda geeft richting aan de verdere digitalisering van het Nederlandse energiesysteem en wordt verwacht in het najaar van 2025.

De Commissie heeft in haar Actieplan voor Betaalbare Energieprijzen aangekondigd om in 2026 een Strategische Routekaart voor Digitalisering en Kunstmatige Intelligentie (AI) voor de energiesector te publiceren om de uitrol van Europese AI-oplossingen te versnellen op gebieden zoals optimalisatie van het elektriciteitsnet, energiebesparing in gebouwen en de industrie, en vraagflexibiliteit. De Commissie zal ook het toenemende energieverbruik van datacenters onderzoeken en hun duurzame integratie in het energiesysteem bevorderen.

Het kabinet onderstreept het belang van samenwerking tussen EU-lidstaten om ervaringen uit te wisselen rond deze dubbele transitie van duurzaamheid en digitalisering.

Non-Paper on Enabling the Energy Transition with Temporary, Small Nitrogen Emissions

The Netherlands fully supports the objectives of the European Union to protect, preserve and restore **biodiversity, the objectives of the Clean Industrial Deal** and to reach our European **climate goals and aim for Zero Pollution in 2050**. Therefore, we need to scale up our sustainable net-zero energy production and the necessary infrastructure in order to **decarbonize** our economy, become **climate-neutral**, strengthen **nature** and **reduce energy dependence**. The EU Action Plan for Affordable Energy and the EU Grids Package are therefore important milestones in reaching our European objectives.

However, the implementation and application of European measures on nature/environment and energy can simultaneously affect each other in certain circumstances. In particular, in densely populated Member States where energy transition projects must fit in small areas in regions where pressure on the environment is already considerable. Therefore, to reach our European goals, EU legislation needs to be more coherent in order to enable one another.

Temporary (small) nitrogen emissions

Renewable energy projects as defined in the Renewable Energy Directive 3 (RED3) lead to a reduction of both carbon and nitrogen emissions¹. Therefore, these projects help to improve the condition of nature, climate and the environment. Renewable energy projects consequently (indirectly) contribute to the goals of the Nature and Habitats Directive as well as the European climate objectives. However, at the moment permitting procedures for renewable energy projects in the Netherlands are often delayed or rejected since small, temporary nitrogen emissions during the construction phase are under circumstances not allowed by the Habitats Directive. These delays are not only affecting decarbonization of industry but are also worsening grid congestion. Tackling grid congestion is essential to allow electrification of existing companies and to connect (new) housing projects and businesses to the grid.

Delays can occur in the permitting process due to the application of the provisions set out in Article 6(3) of the Habitats Directive, which require thorough assessment of potential impacts on protected sites. Article 6(3) requires that even relatively small nitrogen depositions that are emitted during the construction of energy transition projects, are tested and examined extensively as a part of the appropriate assessment. As a rule significant effects of These small, temporary emissions can only be excluded by comprehensive, time consuming and expensive study. Though until that study is finished, the effects are deemed to have a negative impact on the natural characteristics of a Natura 2000 area. This conflicts with the objectives of streamlining and speeding up permitting according to RED3, especially when it is known that significant adverse effects of nitrogen by renewables as a rule can be excluded. The information is parallel to consideration 33 of RED3, while the rebuttable presumption misses. The positive effects of the reduction of nitrogen deposition by a change to renewables are not even taken into account.

Example: replacement of an existing high-voltage substation and increasing the capacity of the substation, to meet the demand for sustainability.

An existing high-voltage substation is located directly adjacent to an N2000 area in Limburg. This station needs to be fully replaced and expanded to enable the energy transition in the region. However, the network operator expects delays or even postponement of this specific project as there are no current solutions foreseen for the nitrogen permit. The replacement leads to a (small) temporary nitrogen deposition in N2000 area. Even zero emission materials, which sometimes offers solutions, are not available or not even yet developed. Because of this project houses, businesses and the production of renewable energy in the region cannot be connected to the grid.

¹ [Onderzoek samenhang Energietransitie en stikstof in de industrie](#) | [Publicatie](#) | [Rijksoverheid.nl](#)
[Laat duurzame energieprojecten bijdragen aan oplossen stikstofcrisis - NVDE - Nederlandse Vereniging Duurzame Energie](#)

If a significant negative impact cannot be excluded beforehand a permit can only be granted based on Article 6(4) of the EU Habitats Directive under the conditions that there is (1) a lack of feasible alternatives, (2) the project is deemed to be necessary by imperative reasons of overriding public interest and (3) for any resulting adverse impacts to be compensated. The process for obtaining a permit under Article 6(4) can be lengthy and costly due to the thorough assessments and need for compensatory measures to ensure that the overall coherence of Natura 2000 is protected.

Therefore, the Netherlands urges the European Commission to clarify that (in line with the goals of RED3) the temporary (small) nitrogen emissions of the construction phase of renewable energy projects and all necessary (infrastructure) projects which are necessary for the connection of these projects do not adversely affect Natura 2000-habitat². This can be given as a rebuttable presumption. This can be governed in upcoming European legislative proposals (such as the European Grid Package) by excluding small, temporary nitrogen emissions from the appropriate assessment of article 6 (3) of the Habitats Directive in regard to the construction of renewable energy projects.

With a rebuttable presumption for (small) temporary nitrogen emissions of the construction phase of these renewable energy projects, a huge barrier in permitting will be tackled, which will lead to a structural reduction in carbon and nitrogen emissions on a long term. The Netherlands is actively working to reduce its national nitrogen emissions. This clarification is in line with our approach to small and temporary emissions that is now in preparation. However, this particular clarification would enable the Netherlands to create the prerequisite to execute the national measures. These long term net positive effects should be ensured when this clarification is made. In that way, this proposal will both contribute to (1) speeding up the energy transition and help reach our climate goals, but (2) also strengthen nature and the environment since the reduction in nitrogen emission will not be used for other activities.

² As defined under the third revision of the Renewable Energy Directive

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Energiemarkt

Auteur

[Redacted signature block]

nota
TER BESLISSING

Geannoteerde Agenda Energieraad (informeel) 4-5
september 2025

TER BESLISSING

Datum

13 augustus 2025

Kenmerk

DGKE-DE / 100579042

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Aanleiding

Op 4 en 5 september 2025 vindt in Kopenhagen de informele Energieraad plaats onder Deens voorzitterschap. Hierbij treft u de Geannoteerde Agenda met de Nederlandse inzet aan. Tevens is het voorstel om met de Geannoteerde Agenda de Kamers te informeren over het Nederlandse non-paper "Versnellen van de energietransitie met tijdelijke stikstofdepositie" en over de inzet op een stevig uitvoeringspakket (cf. motie Erkens¹) om structurele knelpunten in de energietransitie op te lossen.

Geadviseerd besluit

U kunt akkoord gaan met de verzending van de Geannoteerde Agenda.

Kernpunten

- Op het moment van schrijven is de exacte agenda voor de informele Energieraad nog niet definitief bekend en ontbreken de stukken die duiding geven aan de inhoud van de discussies nog. In ieder geval zal worden gesproken over het door de Europese Commissie aangekondigde Europese pakket voor elektriciteitsnetten (European Grids Package). Ook wordt een eerste gedachtewisseling over de toekomst van het Europese energiesysteem na 2030 georganiseerd, evenals een lunchsessie over de rol van de energiesector in het mogelijk maken van de digitale toekomst van de EU.
- Het door de Europese Commissie aangekondigde European Grids Package wordt naar verwachting eind 2025 gepubliceerd. Het pakket is gericht op het versterken van het elektriciteitsnet, het verbeteren van de

¹ Kamerstuk II 2023–24, 31 793, nr. 257

grensoverschrijdende infrastructuurplanning, het stroomlijnen van vergunningsprocedures, en het bevorderen van de weerbaarheid en interoperabiliteit van het Europese energienet. Nederland ondersteunt deze ambities en zal pleiten voor een toekomstbestendig kader dat zorgt voor versnelde uitrol van netten, een Europese aanpak van hoge nettarieven en aandacht voor netcongestie en ruimtelijke planning, flexibiliteit in nettarieven en een gelijk speelveld op nettarieven.

- In lijn met de motie Erkens zal Nederland pleiten voor een stevig uitvoeringspakket om structurele knelpunten in de energietransitie op te lossen, in aanvulling op de inzet onder het Grids Package.
- Daarnaast zal worden gesproken over de toekomstige beleidsarchitectuur van het Europese energiesysteem na 2030. Nederland zal het belang van een goed werkende interne energiemarkt, ruimte voor innovatieve technologieën en industriële verduurzaming benadrukken. De inzet is een uitvoerbaar, flexibel, toekomstbestendig en consistent beleidskader, waarbij de benodigde emissiereductie richting klimaatneutraliteit gewaarborgd blijft. Daarnaast zal Nederland aandacht vragen voor de betaalbaarheid van het energiesysteem, de impact op leveringszekerheid en een (mondiaal en intern) gelijk speelveld en steun uitspreken voor het principe van technologie-neutraliteit.
- Ook zal worden gesproken over de rol van de energiesector in de digitale transitie van de EU. Nederland zet in op een 'geslaagde twin transition' voor het duurzaam concurrentievermogen van Nederland en de EU. Digitalisering biedt belangrijke kansen voor een efficiënter en flexibeler energiesysteem, maar vraagt ook om waarborgen op het gebied van cyberveiligheid, privacy en regie over energiedata. Nederland zal aandacht vragen voor datagedreven oplossingen in de aanpak van netcongestie, interoperabiliteit van systemen en duurzame integratie van datacenters in het energiesysteem.